

13.6.2022

Asia/5

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 31.05.2022 § 118

HEL 2022-006366 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiittää lakiluonnoksessa sitä, että 6 luvun 3 §:ssä tarkoitetun valmennuksen ja 4 §:ssä tarkoitetun koulutuskokeilun enimmäiskestot on poistettu. Tämä mahdollistaa palveluiden paremman räätälöimisen työnhakijoiden tarpeiden mukaan. Lisäksi monimuotoistuvan väestön osaamistarpeiden kehittämiseen vastaa hyvin luku- ja kirjoitustaitoa koskevien opintojen sisällyttäminen työttömyysetuudella tuettaviin omaehtoiisiin opintoihin.

Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu ja työvoimakoulutus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta haluaa korostaa, että lain valmistelussa tulee varmistaa jatkuvan oppimisen edellytykset ja realistiset mahdollisuudet alanvaihtoon kaiken ikäisille työnhakijoille. Jatkuvan oppimisen merkitys nopeasti muuttuvassa maailmassa on Suomessakin tunnistettu ilmiö, josta kertoo esimerkiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen perustaminen vuonna 2021. Lakiluonnokseen liittyvää kuntien rahoitusmallia suunniteltaessa tulee varmistaa, että kunnille on myös taloudellisesti mahdollista ja kannattavaa tukea työnhakijoiden pitempiaikaistakin omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella. Erityisen tärkeää tämä on työvoimapulasta kärsivien alojen osaajatarpeeseen vastaamisessa. Esimerkkeinä ammateista, joissa on tällä hetkellä osaajapulaa, voidaan mainita varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja lähihoitaja. Tulevaisuudessa työvoimapulasta kärsivät alat voivat olla toisia, joten liian tarkasti tätä ei tulisi nyt valmistelussa olevassa laissa rajata. Opintotukijärjestelmä ei itsessään riitä vastaamaan tähän alanvaihtajien tukemiseen, sillä usein työnhakija on käyttänyt ne opintotukensa ensimmäisen tutkintonsa opiskelemiseen. Alanvaihtoa ja osaamisen päivittämistä tapahtuu kaiken ikäisten keskuudessa. Takana voi olla jo pitkäkin työura tuon ensimmäiseksi opiskellun tutkinnon pohjalta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toivoo, että lain valmistelussa arvioidaan mahdollisuutta esittää muutoksia hankinnoista ja käyttöoikeusso-

13.6.2022

Asia/5

pimuksista annettuun lakiin niin, että työvoimaviranomaisena toimivan kunnan olisi mahdollista tuottaa itse kaikki ne työvoimakoulutukset, joissa itse tuotettu koulutus todetaan kustannustehokkaimmaksi ja vaikuttavimmaksi tavaksi lisätä osallistujien mahdollisuuksia työllistyä.

Palkkatuki

Nykyisen lakiluonnoksen mukaan palkkatukea ei jatkossa myönnettäisi kunnalle tai kuntayhtymälle (luku 10 § 3). Kuitenkin myös kuntien ja kuntayhtymien työympäristöt voivat tarjota tärkeän oppimisympäristön työttömän työnhakijan ammatillisen osaamisen parantamiseksi, erityisesti niille työnhakijoille, joilla työkokemusta on vähän ja siirtyminen esimerkiksi yksityisen tai kolmannen sektorin palvelukseen tämän vuoksi hankalaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toivoo, että laki mahdollistaisi jatkossakin palkkatuetun työn myös kunnissa ja kuntayhtymissä.

Nuorten työllistymistä edistävä matalan kynnyksen yhteispalvelu

Lakiluonnoksessa nostetaan esiin, että työvoimaviranomaisen alueella tulisi olla tarjolla nykyisen ohjaamotoiminnan kaltaista nuorten työllistymistä edistävää matalan kynnyksen yhteispalvelua (luku 7.2. § 16). Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että nykyisenkaltaisen Ohjaamo-malli ja sen selvityksissä todennettu asiakastyytyväisyys on rakentunut nuorten monialaisen ja kokonaisvaltaisen ohjauksen periaatteiden päälle. Jatkossakin on syytä myös lainsäädännöllisesti varmistaa, että nuorten työllistymistä edistävästä matalan kynnyksen yhteispalvelusta saa monialaista tukea myös muun muassa terveyteen (ml. mielenterveyteen), taloudellisiin huoliin, vapaa-ajan toimintaan ja muihin hyvinvointiin laajasti liittyviin kysymyksiin. Matalan kynnyksen palvelut edellyttävät toimiakseen, että nuoren ei tarvitse etukäteen miettiä, onko hänen kysymyksensä oikea juuri tähän paikkaan eikä häntä jouduta ohjaamaan toisaalla, mikäli kysymys ei liitykään suoraan koulutukseen tai työhön vaan laajemmin ajatellen hänen opiskelu- ja työkykynsä. Monialaisen tuen toteutumiseksi on myös tärkeää varmistaa työntekijän tukemiseksi tarvittavan tiedon esteetön siirtyminen eri toimijoiden välillä. Lakiluonnoksesta ei käy ilmi, edellyttäisikö matalan kynnyksen yhteispalvelussa asioiminen jatkossa nuorelta työttömän työnhakijan asemaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä matalan kynnyksen palvelun toimivuuden kannalta, että jatkossakin ohjaamotoiminnan kaltainen palvelu on avoinna kaikille nuorille opiskelu- tai työnhakijastatuksesta riippumatta.

TUVA-koulutuksesta

Nykyisessä lakiluonnoksessa ei lainkaan mainita nivelvaiheen koulutusta osana työllistymisen tukemisen keinovalikoimaa. Kasvatus- ja

13.6.2022

Asia/5

koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että lakia valmistellessa tarkasteltai-
siin vielä elokuussa 2022 alkavan tutkintotavoitteiseen koulutukseen
johtavan koulutuksen (TUVA) suhdetta nyt esitettävään kokonaisuus-
teen ja erityisesti työvoimakoulutukseen ja työkokeiluun. Olisi perustel-
tua, että TUVA-koulutusta voisi jatkossa järjestää myös Opetus- ja kult-
tuuriministeriön valtionosuusrahoituksella järjestettävänä työvoimakou-
lutuksena. Tällä hetkellä lakiluonnos ei tätä mahdollista. TUVA-koulutus
rakenteena tarjoaa monipuolisia ja joustavia mahdollisuuksia keskittyä
kunkin yksilön puuttuvien taitojen täydentämiseen, jotta hänen siirtymi-
sensä toisen asteen koulutukseen (oppilaitoksessa opiskellen tai oppi-
sopimuksella) ja edelleen työelämään mahdollistuu.

Tiivistelmä

Kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu, että lakiuudistuksen yhteydes-
sä on keskeistä varmistaa jatkuvan oppimisen edellytykset ja realistiset
mahdollisuudet alanvaihtoon kaiken ikäisille työnhakijoille sekä kuntien
mahdollisuudet hyödyntää työnhakijoiden tukemisessa myös itse järjes-
tettyä työvoimakoulutusta ja palkkatuettua työtä kuntien työympäris-
töissä. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota monialaisen tuen mahdollista-
miseen nuorten työllistymistä edistävissä matalan kynnyksen yhteispal-
veluissa sekä nivelvaiheen koulutuksen roolin näkyväksi tekemiseen
osana kokonaisuutta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Sara Peltola, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26222
sara.peltola(a)hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 88047
antti.varto(a)hel.fi